

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbătă

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru strelnătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 47.

Correspondențele sînt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr
pentru fie-care publicare.

Sibiu, 4 Septembrie.

Preste puțină vreme se va începe activitatea parlamentului unguresc, care ăr promise a fi mai mult furtunosă decât fecundă. În dricul verei s'a lucrat bugetul pentru anul viitoriu și pre cât transpiră până acum în publicitate, deficitul nu va dispăré nici pentru anul viitoriu din buget, deși ministrul de finanțe de mai nainte promisese a veni pe anul acesta cu un buget echilibrat.

Causa, că nu s'a putut încă aduce venitele țerei în echilibru cu erogatele, este ușor de aflat.

Să luăm numai spirtul, dela care promisese ministrul de finanțe venite colosale. Darea după hectolitru s'a urcat la 35 fl. v. a., dar consumul s'a imputinat în proporțiune și mai mare, decât cum s'a urcat darea după spirt, și așa sunt aruncate peste cap toate combinațiunile, ce s'au făcut.

Cât pentru noi, nu avem decât să dăm laudă lui Dăen, că s'a imputinat consumul de spirt, căci imputinându se acesta, se imputinează numărul crimelor, se imputinează și numărul ómenilor sêraci, și se imputinează numărul acelora, cari vînd moșia și vatra străbună ca să ajungă în mâinile străinilor și ovreilor, cari pe unele părți a le țerei fac adevărate minuni, progreséază în avere în măsura, în care ajunge poporul la sapă de lemn și la proletariat.

Dar nu numai din acésta cauză nu este posibil ca să se aducă echilibrul în finanțele țerei, ci ele sunt multe altele. Au fost chemați la ministeriu ómeni noi, cu idei nòue și cu propuneri de reforme, și de regulă reformele costă parale. Ministrul de comerciu și comunicațiune pentru introducerea în lesnirea călătoriilor pe căile ferate după zone, a causat visteriei statului un deficit însemnat față cu venitele de până acum.

Mai vine și ministrul iustitiei cu decentralizarea tablelor și cu înmulțirea personalului judecătóriilor de prima instanță, și dacă e ca să se pună aceste tóte în lucrare, atunci este imposibil ca să nu se ia refugiu la nòuă jertfe din partea statului, jertfe, cari trebuie aduse de cătră acesta, îndată-ce voesce ca să țină pas cu alte state europene, cari nici în iustitie, nici în alte privințe nu rămân și nu vor să rămână inapoi.

Nu se scie încă, că ce reforme va suferi administrația, și despre acésta se asteptă cu încordare declarațiunea ministrului președinte la 20 Septembrie în Oradea mare, înaintea alegătorilor sei. Ministrul președinte este municipalist în sensul strict al cuvîntului, opisițiunea moderată a pledat tot acuma consecuent pentru denumirea angloaiților și se vede,

că programul ei află spriginitori și în sinul ministeriului reconstruit.

Impinge vor pe dl ministru-președinte ca să cedeze, nu scim, tot ce scim e, că reforma nu se va face pentru acum, ci pe periodul venitor angloaiții se vor alege éráși și încă pe timp nederminat, în urma unei legi anume aduse spre acest scop.

Nici nu ne am puté inchipui altmîntrenea mișcările electorale din unele comitate, cum e și mișcarea din comitatul Timișului, și cum-că un comite de valórea dlui Victor Molnár scie ce se petrece în sinul ministeriului, nu mai incape indoélă. Va se dîcă, pentru anul acesta cel mult la forurile orfanale pot veni schimbări, ca adecă să se împartă aceste agende după-cum se sună la judecătórii, și dacă așa va urmá, nimenia în lume nu se va bucura mai mult ca noi, cari nu odată ne am plâns, că la forurile orfanale se fac mari greșeli, că averile pupilare nu se administreză în regulă, că ici coala se fac și ne-scari defraudări, cum nu arare-ori s'a constatat, și că în judecătórii avem mai multă încredere, lucrul se esplică ușor. Ómenii judecătórii nu sunt recrutați din clicile comitatelor, ci sunt ómeni cu scólă și ómenii cu scólă, tot au mai multă pricepere și și inimă, ca cei ce au cam gâtat cu averea lor, și apoi voesc cu ori ce preț ca se vină, unde erau odată în dîlele de aur.

Aceste cu greu se pot ajunge pe căi óble și drepte, și la comitate era ușor de a tăinuî câte un lucru, care la judecătorie iese ori mai curînd ori mai târziu la ivélă.

Suntem deci în asteptare, numai de ar veni timpul ca să se bucure de favoruri toți cetățenii și nu numai evreii și alți privilegiați și atunci suportăm cu plăcere greutățile, ce se pun pe umerii nostrii.

Revista politică.

Denumirea contelui Thun de guvernor în Boemia i se dă o importanță cu mult mai mare, de cât se credea la început chiar de dujmanii cei mai înverșunați ai principiilor politice, ce le urmăresc poporul ceh.

Cestiunea încoronării regatului boem preocupă discutiunea publică în Praga, Viena, Budapesta, și chiar foile berlineze pare că și au făcut o temă de predilecțiune din acésta cestiune.

În un punct concordéază întréga presă, și anume, că încoronarea regatului boem nu va fi numai o simplă ceremonie, nu numai un act de etichetă, ci în faptă ea va avé o însemnătate importantă din punct de vedere al dreptului de stat.

Foile maghiare atât cele guvernamentale cât și opoziționale, trăgînd concludsiunile, ce ar urmá din realizarea încoronării regatului boem strigă cu un glas, că Ungaria nu va mai puté fi angagétă la nimica cu partea cislaitană a monarhiei și va trebui să-și tragă sémă cu uniunea personală.

Din alt punct de vedere privesce însă presa berlineză acest act. Prin el s'ar slăbi fòrte mult referințele interne ale monarhiei, s'ar dá avént și prea mare fòrță nisuițelor slave și astfel și raporturile esterne ale monarhiei cu celelalte puteri intime nu se vor mai puté manținé la înălțimea aceea, ce se recere pentru ca statele să pótă trăi în alianță de ofensivă și de defensivă.

Presa cehă e necesitată să țină luptă aprinsă cu tóte foile, cari în comentările lor nu nutresc aceleași vederi, cele nutresce ea. Astfeliu „Hlas Naroda”, luând în revistă articolul fundamentală lui „Pester Lloyd” și comentările nefavorabile, ce le face, nu se mulțamește numai cu răspunsuri obiective, ci revarsă o umbră de tot posomorită asupra statului ungar. Organul marelui luptătoriu Rieger se provócă la procesul, ce se pertractéază tocmai acum contra lui Kókán în Budapesta, la dărimarea din nou a Seghedinului, la ruinaarea cancelor ungare în urma administrării rele a funcționarilor, la defraudățiunile dela cassele de păstrare ungare, la afacerea lotăriei în Timișóra și la alte multe neajunsuri, ce bântue Ungaria și apoi adaugă: Nu e deci nici o mirare, dacă între astfeliu de impregiurări creditul public al Ungariei se elatină și dacă starea financiară din Ungaria tot mai tare se ruinează. Cu acésta suferă și Cislaitania, deóre-ce prosperarea Cislaitaniei se măsură și după venitele de stat ale Ungariei. Noi cel puțin de sigur, că în privința financiară vom prestá mai mult.

O parte a presei germane iubiléză. Mostenitoriul tronului rusesc a călătorit în Germania ca să asiste de a drépta monarhului german la manevrele cele mari.

Sosirea sa în Germania e salutată și din punct de vedere al unui act politic însemnat, ce se va întemplă, și anume, ea este o prevestire a visitei țarului rusesc, visită ce de mult s'a ventilat prin presă și pentru care foile germane au iscodit o mulțime de termini, dar care din motive încă necunoscute mereu s'a aménat.

Primirea, ce i s'a făcut viitoriului autocrat la Hanovera de împératul german a fost de tot cordială și ea dovedesce, că monarhul german mai are încă speranță a trăi mult timp în legături de pace cu Rusia.

FOIȚA.

O căsătorie la țeră.

(Schiză din viața unui criminalist de N. Ivan.)

(Urmare).

Atăta îi trebuia biete Melanie.

Sângele i se urcă în obrajii cei rumeni, inima îi înghețase, și diminéța medicul adus anume în Dumbravă constantéază nisce friguri din cele mai periculóse, împreunate cu tifus.

La patul ei nu veghia decât nisce rudenii mai indepartate, căci pe adevăratele ei rudenii despre mamă, tatăl ei nu le suferia la casa lui.

Din când în când se mai aréta și Gerasim, dar era rece ca sloiul, el nu înțelegea morbul, nu vedea, că fata lui se consumă de ferbințeli, că colórea feței celei rumene se prefăce în galbenă ca céra, și că mănúțele ei se subție ca nisce plante, la cari le lipsesce aerul și căldura. Era tare nesimțitoriu Gerasim, față de morbul ce cuprinsese pe unica lui fică, și dacă el totuși a chemat medicul în ajutoriu, o a făcut de gura lumii, o a făcut căci 'l rugase cu deosebire mama lui Teslovean, Salomia, care credea, că după reinsănătoșarea Melaniei va fi nora ei.

Timpul vindecă ranele cele mai grele, timpul a vindecat și durerile Melaniei, și după 6 săptămâni, ea se ridică din pat, începe a umblă și prin casă, mai mult rădîmată, ca pe puterile ei, cari o părăsiseră mai de tot.

Nime nu scia cauza adevérată a morbului decât numai medicul și Turturean, căruia ca amic îi comunicase medicul cele ce se petrec la casa lui Gerasim.

Melania avea acum liniste cel puțin de gurile rele, era slăbită, dar mai mulțamită ca și când era deplin sănétosă.

Nu o mai necăja nimenea, nici fetele, nici tatăl ei, toți aveau mai multă compătîmire față de ea.

Era în dricul iernei. Ea nu eșise ca altedați din casă, nu a fost nici chiar la apă-botéză cu celelalte fete, ea trăia în o retragere și în o singuritate, de credeai că are să se pregătéscă pentru o mănăstire.

Fatal a fost pentru ea anul trecut, lung i a fost morbul și și mai grea i a fost ei singurătatea din casă, dar le a invins pe tóte, și din ce da în spre primăvară din ce reapără puțină rumenélă în față și puterile la loc, așa cum fusese ea anul trecut după sânta Mărie, când fú prima dată la ședétóre.

Gerasim se bucura și el că Melania dá în spre bine, dar și mai mult se bucura Salomia, căci ea era

mai interesată chiar și decât Teslovean, ca să se facă sănétosă.

Turturean învățatoriul din Dumbravă avea și el motive a se bucura de reinsănătoșarea ei, tot ce i era lui cu supărare, că nu se póté apropia de tatăl ei ca se i pótă descoperi dorința lui, și mai cu supărare i era că nu puté da față cu Melania, nu se puté înțelege, cu ea cum se cade și nu scia cu siguritate, dacă ea și-ar dá consimțemîntul ca să-i fie soție.

E greu la sate să te vîresci în casa cuivă, și e și mai greu pentru un om ca Turturean, care era străin și pe carele Gerasim 'l lua peste picior și se uita cam peste umér la el

Melania avea o verișóra cu care 'și vorbea vorbe. Verișóra ei — Măriuța se furișă când și când la ea și ea pētrunsese de mult în secretele învățatoriului, secrete, cari odată tot trebuia să le scie și Melania.

Gerasim lipsesce pe câteva dîle de acasă și Măriuța are timp de a aflá tot ce doresce dela Melania. Medicul încă era bine inițiat în lucru, deci cu toții hotărîră ca să pună la cale o trébă bună, trébă, pe carea și ceriul o ar fi binecuvîntat în urmările ei.

Dar cu Gerasim nu era de vorbit.

(Va urma).

Dar precum am accentuat numai o parte a presei iubilează. Multe foi se ocupă însă cu discuțiuni interesante asupra acestei călătorii și a călătoriei, ce s'a proiectat să o facă mostenitorul de tron la expozițiunea din Paris ca reprezentat al țarului la marea sărbătoare națională franceză.

Pusă discuțiunea pe acest teren, ea însuși mari ingrigiri și o parte a presei germane se încearcă a motivă greșala cea mare politică, ce s'ar face, dacă în adevăr s'ar și realiză planul de călătorie la Paris. Prin aceea că Rusia ia parte la sărbătorerea revoluționară, dic' foile germane, nihilismul din Rusia, care nu e de loc stins, se va ivi ăra și mai periculos ca până-acum.

Acésta nu pôte să o aprôbe nici cercurile franceze, care în adevăr voesc binele Rusiei și dacă totuși se încurajază la realizarea planului, încurajarea nu pôte veni decât din cercurile panslave, care și-au câștigat o mare influință la țarul și cari îi pun în vedere, că numai astfel se mai pôte menține autoritatea țarismului.

Cu cât se discută mai viu acésta cestiune, cu atât se așteptă cu mai mare încordare la dezvoltarea ulterioară a lucrurilor și în special se așteptă la toaștul țarului, care se speră, că va lămurî discuțiunea publică asupra politicei, ce o urmăresce Rusia.

Sibiu, 4 Septembre, 1889.

(Ol.) În înțelesul normativelor noastre privitoare la afacerile școlare cu începutul lunei Septembrie se începe instrucțiunea la școlele populare de prin cetăți, și de prin comunele mai mari, am puté dice comunele situate pe la pôlele munților, ai căror locuitori trăesc mai mult din economia de vite și din meserii, și ai căror prunci pot cercetă șola regulat, nefiind impedeți prin lucrul la câmp, care aprôpe în întregă Transilvania aduce cu sine, că școlele populare numai cu 1 Octobrie și pot începe activitatea.

Instrucțiunea publică este un bine comun al omeniei, în special este ea un bine comun pentru românii rămași mult îndereptul altor națiuni, cărora le-a fost dat să se încăldescă mai de multă vreme la rațele binefăcătoare ale libertății.

Este datorință sfântă pentru fie care om interesarea de instrucțiunea publică, și cu deosebire presa este chemată să pörte cu tărie făclia luminei în acésta cestiune publică, și să și pună ce are mai nobil pentru ameliorarea instrucțiunei publice, dela care se condiționează fericirea poporului nostru.

"Sine ira et studio" trebuie să tractăm cestiunea instrucțiunei publice.

Și dacă statul este sedus în unele părți a degradă șola la rolul de servitoriu al unei porniri pentru cutare scopuri — după mine periculoase în urmările lor și pentru stat ca întregul, și pentru noi ca cetățeni ai statului; dacă unii din noi seduși de spiritul de răsunare lovesc cu timă în autoritatea bisericească, luându-și de pretext afaceri școlare, pe cari le tractează după-cum le dictază interesul lor de răsunare; se nu cădem noi puținii ômeni rămași credincioși binelui bisericei, se nu cădem noi în greșală de a critică lucrurile privitoare la ameliorarea instrucțiunei, punându le ca motor tendențe, cari, dacă în adevăr din acelea ar fi isvorit ele, cu drept cuvânt ar trebui aspru criticate.

Și asupra mea asemenea impresiune a făcut primul articol din numărul de Sâmbătă al diariului "Telegraful Român", care ocupându se cu cestiunea învățătorilor ambulanți, o consideră de o "anomalie", de o "invențiune a unor domni", cari au mângâierea de a face "experimentări în contul învățământului".

În chipul acesta prezentată cestiunea, aruncă o umbră după sine, ce ușor pôte prinde rădăcini și în alte inimi.

Lucrul însă are alte base, și datorința e să se restabilească adevărul, având în vedere instrucțiunea publică ca bun comun, pentru-care toți trebuie să aducem jertfe, și se răbdăm suspiciuni și dela străini, și dela ai nostri, căci așa ne este de prezent sörtea.

Concursurile pentru învățătorii ambulanți sunt publicate cu aprobarea autorității bisericesci.

Nu sunt deci lucrul singuraticelor oficii proto-presbiterale, mai puțin sunt ele invențiunea vre-unui domn cu veleități de experimentare.

La acest soi de învățători a ajuns autoritatea bisericească numai din suprema necesitate, acésta este credința mea, precum numai la supremă necesitate o admite și legea de stat, când adecă numai pôte fi practicabilă altă modalitate pentru îndreptarea rölui.

S'a constatat în casuri concrete, că spre exemplu în cutare comună de deci de ani nu se pôte urmă regulat cu instrucțiunea, din lipsa puterilor de a sistemă un salariu, care să asigure cât decât esistența unui învățătoriu.

S'a cercat ajutorarea prin aceea, că s'a dispus afilierea la o șolă din comuna vecină, deore ce în comune de acestea de regulă nu se află nici preoți, cărora să le poți încrede instrucțiunea. Încercarea a fost zadarnică, căci chiar și la depărtări mai mici, frecventarea a fost aprôpe nulă, din motive în general cunoscute. Mai mult: după observările de până acuma în unele locuri s'a dat instrucțiunea în mâna preotului, sau în cas și mai rău în mâna vre-unui cântăreț dela biserică, și rezultatul a fost, că din o sută de percente abia unul a ajuns, ca în un an să pôte ceti și scrie, așa că oficiile proto-presbiterale și autoritatea bisericească a trebuit să constate, că pe calea acésta nu mai pot merge lucrurile.

Sunt și casuri de acelea, unde în întregă comuna nu s'a aflat un singur om, care să scie ceva carte, și copii au rămas cu totul fără de nici o instrucțiune*).

Refugiul din urmă s'a luat la învățătorii ambulanți.

Se înțelege, că în casuri extreme de asemenea natură, omul care în toate dillele se lovesce de nemilôsa realitate a trebuit să reflecteze la învățătorii ambulanți, căci altă modalitate nu i-a mai rămas.

Cumcă șola acésta nu va fi în starea, în care este șola, care și are pe învățătoriu sau în totă bună vremea, despre acésta nime nu se îndoesce. Ne îndoim însă în alte puncte. Eu cred, că dacă un învățătoriu cu calificățiune și cu inimă pentru șolă va adună tot a două și pe elevii sei nu în un palat, ci în o localitate modestă, și îi va instrui după cum se cade, totuși se va face mai mult progres, ca cu un cântăreț dela biserică fără de nici o pricepere în instrucțiune, sau ca preotul, care prelungă cea mai mare bunăvoință chiar — deși cu pricepere în ale șolei — forțe cu anevoie pôte pune cele ale șolei la locul prim. Despre comunele, în cari nu a fost nici o instrucțiune să nu mai fac amintire la locul acesta.

Acésta este convingerea mea în punctul învățătorilor ambulanți după-cum îi aplică pe ei autoritatea noastră bisericească, și eu încă stau bucuros la vorbă cu cei ce în asemenea casuri de extremă necesitate altmintreă cugetă.

Correspondențe particulare

ale "Telegrafului Român".

Apahida, la 1/13 Septembrie, 1889. Domnule Redactor! O catastrofă nefericită întâmplată în comuna Apahida la 30 August st. c. me face să vă comunic următoarele:

După-cum este știut, parochia gr. or. Apahida la 1877 din incidentul alegerii de paroch, formându-se două partide: una pentru fostul paroch dl Tului Roșescu, ăra alta pentru cunoscutul I. Farcaș din Sec, a făcut atunci, ceea ce candidatul lor a făcut cu 10 ani mai târziu, a trecut la unire.

Încă atunci — după cum am aflat — celor trecuți la unire li s'au făcut promisiune din partea consistoriului lui Blaș, că o să le facă biserică. Acésta se vede, că cu ascunsă intențiune, ca desbinarea între poporul comunei Apahida, care era un model de bună stare materiale și de religiozitate, să ia dimensiuni tot mai mari, ca astfel poporul să decadă moral-minte și materialmente, și ca învățământul să pasese, ceea ce s'a și ajuns în toate direcțiunile; preoții de ambe confesiunile neplătiți pentru serviciu, căci scia că dacă va fi silit la plătire trece la unire sau viceversa, și atunci preotul cedază. În cele economice deasemenea desbinați: turma găzdacilor, pusta găzdacilor, care este identic cu gr. orientali. În comună două biserici ambele rău cercetate, ear gr. cath. abia au avut în 2 ani șolă în decurs de 12 ani, ăra la gr. or. deși s'a ținut șolă în tot anul, abia s'a putut face ceva progres, căci vedând, că ceialaltii nu sunt siliți a și trimite copii la șolă, nu-i trimiteau nici ei; ear de pedepsire nici vorbă, căci atunci merg, unde e mai ușor. Salariile deși nefinseminate nu se pot înecă. Etă unirea ce mare bine a făcut celei necărite comunei! Dar să revin la catastrofa ce voesc a Vi-o comunica.

Promisiunea făcută abia după 12 ani în primăvara a. c. s'a împlinit, dându li se dela Blaș suma de 2500 fl. v. a., cu care sumă s'a și început la zidirea bisericei și s'a continuat până la 30 August st. v. În numita zi la 5 ore d. m. tocmai în momentul, când suiau cel din urmă ciubăr de var la turn, care era peste 10 stângini de înalt, o detunătură grozavă a pus în frică întreaga comună. Turnul s'a derimat la pământ, aducând cu sine pe 4 zidari și 8 țileri ocupați cu suirea materialului de lipsă. Pravul se ridică ca un nor și opria de a se vedea golul rămas în locul turnului, ăra vaelele și țipetele celor ocu-

* Pentru asemenea casuri de extremă necesitate am admis și noi "învățătorii ambulanți", am dat însă expresiune dorinței noastre, ca se nu se prea generalizeze acest soi de învățători.

pați cu lucrul ce aveau rudenii, răsunau preste sat. S'a dat signalul de primejdie prin clopotele delabiserica gr. or. și poporul curgea din toate părțile la fața locului, unde s'a întâmplat catastrofa. Ajungând acolo încă se mai aușiau vaelele înădușite a celor ce se aflau sub ruine. Omenii începură la lucru pentru de a scăpa pe cei ce erau în viață. Durere însă că ura confesională nu putu să nu se manifesteze într'un mod forțe drastic și aici în fața acestei catastrofe. Anume: preotul gr. cath., teologul absolut din Sibiu Eliseu Moga, vedând între cei-ce conluerau la scoterea celor răniți și poporeni gr. or. i-a luat de mână și injurându i le-a ăris, se nu se apropiie acolo: „că avem noi destui de ai nostri“.

Etă ura confesională manifestată de un renegat de religiune, atunci când gemetele străbăteau de sub colosul de piatră derimată din turn! Din norocire fiind în comună dl proto-pretores Hoszu și venind la fața locului, făcu capăt deosebirei confesionale, și în fața primejdiei făcu ca omul să fie numai om, datoriu de a și apără pe semenul seu.

S'a scos o femeie de sub ruine vie încă, dând în agonia morții, căci la 31 August demineta i-s'a terminat suferințele; 3 inși răniți greu, ceialaltii mai puțin, ăra 2 nu s'a rănit de loc. S'a constatat prin dl proto-pretores, că o femeie lipsesce, dar nu s'a găsit numai a două și mortă.

Spaima și jelea, ce domnesce în întreaga comună nu se pôte descrie, ăra poporul în cele întâmplări, vede mâna lui Dău.

E de notat: că confesiunea gr. cath s'a format din discordie, menageată fiind de contrării națiunei și confesiunei noastre.

Locul, pe care s'a zidit biserică s'a luat cu proces dela un biet om, care îl cumpăraseră mai nainte cu 2 ani, fără de al fi fost intabulat. Matadorii bisericei gr. cath. l'a cumpărat de a 2-a ôra dela vândătorii dintăiu. Astfel bietul om, care intrase în posesiunea locului și l'a folosit 2 ani s'a opus prin proces, procesul l'a ruinat pe bietul om costându-l aprôpe 200 fl. Și el bietul blastamă pe cei ce l'au adus la sapă de lemn.

Omul, care a vândut de 2 ori locul, având bani a beut și pôte de necas sau de bucurie a lovit pe alt om în cap și omorându-l a ședut 3 ani în temniță în Gherla.

Pe astfelu de temei cu greu pôte omul zidi! Un apahidean.

Brașov, 2/14 Septembrie 1889. Dle redactor! E în deobscă cunoscută încordarea, ce există de de câțeva vreme între statul nostru și între statul vecin al României, referitor la interesele vămale ale amândurora. E știut că, trecătorii pe la pasurile de câtra România au a îndură multe greutăți și neajunsuri, chiar și atunci când au împlinit toate formele legilor și ordinațiunilor, celor atât de rigurose din patria noastră.

Se vede, că s'au obicinuit ômenii cu astfelu de nevoi, pentru că sufer în tăcere șicanale atât cele cu ôre și care umbră de basă, cât și cele introduse prin abus din partea vre unui sau altui amplotat de vamă.

Mi-a venit la cunoscință mulțime de astfelu de abusuri, așa ăicând, numai din întâmplare. Dacă nu se fac arătări la locurile competente sau în public din partea celor ce sufer, acésta se esplică de sine forțe ușor. Bieții ômeni, cari au afacerile dese cu vama dela graniță, mai vartos cu vămile mai mici, știu prea bine, ce-i ascăptă din partea domnilor mici, dacă vor cuteză a se plânge la cei mari, și decât să suferă necurmat mai târziu remușcări, de cari se i usture sufletul, mai bine rabdă dela început și să supun în tăcere la prescrieri volnice ale funcționarilor birocratici. Rabdă poporul nostru, căci așa e crescut din vécurile trecute, apoi e știut, că poporul nostru și mai vartos românii din comunele mărginașe au mai multă trecere pela pasurile dela graniță. Ei pentru îmblandirea și potolirea tractamentului aspru, mai bucuroși își aleg altă cale și anume calea darurilor, calea cinsturilor. Acésta cale încă e primejdiosă dintr'alte puncte de vedere. Cei îmbiați cu daruri pentru ușurarea unor sau altor condițiuni, capătă curagiu a porcede tot astfelu și pe viitoriu, dacă nu și mai aspru încă, ca în modul acesta să încurgă cu atâta mai mult și mai multe din darul Domnului.

Nu vreau să ating deocamdată casuri speciale, însă cu altă ocaziune voi deschide reservoarul datelor speciale, de care dispun în acésta privință.

Cântul în șola populară.

S'a cetit în adunarea generală a reuniunei învățătorilor români din districtul Zarand — ținută la 25 August st. v. 1889 în Brad.

(Urmare și încheiere.)

Cântul are mare influință și asupra celorlalte obiecte de învățământ: asupra religiunei, asupra cetirei, a istoriei geografiei ect. etc.

Nu este un al doilea obiect de învățământ, care să ne aducă atâtea folose, și atâtea plăceri ca și cântarea.

După cele premerse se vedem, care e scopul cântării în școlile noastre populare?

Scopul cântării este: a face pe elevi capaci a lua parte activă, cântând la serviciul dumnezeesc în biserică, de altă parte ale însuși un număr însemnat de cântece bune (lumeseci) profane, cari să le ducă elevul cu el în viața socială.

Cântările bisericesti-liturgice trebuie să le însușescă elevii pentru legătura ceea strinsă, ce este între biserică și școală, și pentru-că au o influență asupra simțimentelor religioase morale a poporului.

Cântările profane în un anumit număr trebuie să le însușescă elevul, pentru-ă au influență asupra dezvoltării lui spirituale, și pentru-rolul au în viața de toate zilele.

Pentru ajungerea scopului sunt neapărat de lipsă unele condițiuni și anume:

a) învățătorul să fie un bun cântăreț, să aibă voce;
b) să aibă dexteritate în cântări și să cunoască multe melodii;

c) să recere un auz musical și zel mare cu deosebire dela învățătorii ce au un ton mai mediu;

d) să aibă cunoștințe din muzică;

e) să știe cântă în violină.

Vocea bună e un dar al naturii, și nu se poate acură, e posibilă însă ca o voce debilă să se cultive. Desteritatea în cântări se câștigă pe încetul, tot astfel și cunoștințele speciale din muzica vocală și instrumentală. Chiar pentru aceea în pedagogii trebuie să se pună un pond foarte mare pe muzică, pe cântări. Un învățător conștient de misiunea sa însă nu se va îndestulă, eșind în viața practică, cu ceea ce a câștigat în seminar, ci va trebui să studieze mai departe. Acesta e necesariu și din acel motiv, că la intrarea în seminar cei mai mulți elevi nu posed absolut de loc cunoștințe musicale.

Materialul ce avem să-l propunem în orele de cant în general este: de natură bisericască și lumescă, adică cântările bisericesti și profane, cum s'a amintit mai sus.

Cântările bisericesti rămân aceleași și sunt stabilite de autoritatea biserică, le putem afla în cărțile bisericesti, parte în manualele menite a se da în mâna pruncilor spre e. „Micul cântăreț” etc.

Cântările profane le aflăm parte în sinul poporului, în poezia populară, sau în colecțiunile de poezii populare. Cine e autorul poezii populare, cine e autorul cutărei melodii, ce o auzim în sinul poporului, nu știe nime să-și spună, destul că poporul o cântă.

Mai departe cântările de lume le aflăm în abecedare, în cărțile de cetire, sau în colecțiunile noastre de poezii, de cari avem o mulțime. Aici aflăm textul, melodia însă nu, acesta trebuie să ni-o însușim dela cei competenți în muzică, ori dacă se simte în stare însuși învățătorul poate să dea textului melodia acomodată.

Durere însă, că până acum prea puțin s'a interesat cei chemați, ca texturilor acomodate pentru școală să li se dea și melodii convenabile, ca introducându-se cântările în școală, de acolo să străbată în sinul poporului. Tot atât de puțin s'a făcut și în ce privește introducerea ariilor populare în școală. Specialiștii noștri au un câmp destul de vast, spre a pute face mari servicii școlii și națiunii.

Ce privește alegerea materialului la cântările bisericesti, e lucru ușor și deja stabilit materialul ce să se cânte; greu însă peste măsură e a-și alege materialul din cântările profane! Normativul nostru scolar, nu ne dă materialul anumit. A cântat până acum care ce a voit, ce a știut, cum l'a tăiat capul, era cei mai mulți au negles și negleg cântările profane spre marea noastră daună. Ar fi timpul să se reguleze în cântă și această anomalie.

La alegerea cântărilor profane trebuie să fie condușim de materialul considerațiuni.

a) Cântările alese (poeziile) trebuie să fie după text și melodie foarte acomodate dezvoltării elevilor, și intențiunii, de cari suntem conduși la propunerea cântării. Dacă se poate aplică undeva maxima germană, ea 'și are locul aci: „Das Beste ist für Kinder gut genug”. Nu numai când cântă elevii o poezie să simtă plăcere, ci și mai târziu afară de școală, în viața socială.

b) Trebuie să fim cu atențiune, că nu totdeauna ceea ce e frumos și bun pentru oameni mari, e acomodat și pentru prunci, și ceea ce e acomodat pentru prunci va fi bun și se va cântă cu plăcere și de către oamenii mari.

c) Poeziile de iubire nu sunt pentru școală.

d) Să fim cu atențiune la alegerea poeziilor, prin cari se dezvoltă iubirea de limbă, de națiune și patrie, mai departe la alegerea poeziilor, prin cari se influențează asupra dezvoltării caracterului și finetei elevului. Să nu se facă abuz de cântecele naționale, dar se știe îndată ce vei auzi pe elevi cântând, că es din școală bine condusă în spirit național.

e) Să se dea atențiune texturilor și melodiilor, ce se află în sinul poporului.

După-ce am vorbit despre alegerea materialului, să vedem de ce metode să se folosească un învățător la propunerea cântărilor?

Metode sunt două: metoda de a învăța pe prunci să cânte după auz, și metoda de a învăța după note, sau după cifre. În cele mai multe locuri metodele vin combinate, premergând metoda după auz, era în anii din urmă ai școlii se întrebuițea melodia după note. La noi la români se folosește mai preste tot numai metoda după auz.

Și una și alta metodă își au apărătorii lor. Cei mai mulți sunt pentru întrebuițarea ambelor metode.

Kehr și Hentzschel dică că: cântarea pe note nu este ocupațiunea școlii populare. Este fapt și aceea, că poporul sau nu cântă de loc după note, sau cântă numai la părere pentru-că este mare deosebire în a afla o notă, și în a cunoște notele.

Și după una și după cealaltă se poate face progres imitatoriu. Resultatul la totă întâmplarea este mai strălucit, folosind combinate ambele metode.

A începe cu metoda după note este lucru ostenitoriu, și resultatul în primii ani de școală, nu corespunde ostentelii. La totă întâmplarea va fi mai bine a începe cu elevii cu metoda după auz, și dacă învățătorul are cunoștințe de note, atunci în cei doi ani urmări se facă cunoscute elevilor și notele. Instruarea în a cântă după note, trebuie să-și aibă marginile sale, pentru-că școla populară nu e școla de specialitate.

Este știut, că cântarea este și o dexteritate ca și vorbirea și metoda de a-și însuși o dexteritate este imitațiunea. Mai ușor va învăța elevul a cântă, dacă aude pe altul. „Ceea ce trebuie să faci, trebuie să vezi mai întâi pe altul făcând”, dică Comenius. Acest principiu l'aprobă și Dr. F. W. Lindner din Lipsa.

Vom urmă deci și noi această metodă.

În urmă ne mai restăză întrebarea, când să se începă cu cântările în școla populară, și câte ore pe săptămână? Începutul se face în anul prim de școală și durează tot timpul prescriș de lege în cei șase ani de școală, și apoi în școla de repetițiune, unde încă trebuie să se pună mare pond pe cântări.

Pe săptămână va trebui să avem cel puțin 1 oră, în carea să propună cântarea, ce vom a învăța pe prunci. O oră însă nu va fi de ajuns pentru-ca se tractăm piesa, să o memorizeze și să o cânte elevii, va trebui dară ca să se cânte și în celelalte ore dela alte obiecte de învățământ.

Astfel se va cântă în orele de religie, de istorie, de geografie, acum însă cântarea nu va dura mai mult de 10 minute și maxsimul 1/4 de oră. Cu ocaziunea sărbătorilor școlare ori naționale, la excursiuni vom cântă cu elevii. Cu puține vorbe dîs:

Nu vom întrelasă un moment, unde cântarea se fie la locul seu, și să nu cântăm.

De sine se înțelege că poeziile, ce cântăm la anumite ocaziuni vor trebui să fie știute de mai înainte, și învățătorul cel mult va acompania pe elevi.

Pentru a face ca cântările învățate să pătrundă în sinul poporului, ar contribui mult înțierea cântului cu adulții, și unde se poate să se înfințeze coruri mieste cel puțin în două voci.

Procedura practică la învățarea unei cântări ar fi următoarea:

a) Mai întâi elevii trebuie să cunoască textul poeziei ce li se cântă, și să-l înțeleagă. Textul l'vor înțeleg numai în urma exercițiilor logice făcute din partea învățătorului. Mai întâi sunt dară vorbele, apoi melodia. A ne folosi de la, la, la, la învățarea unei melodii nu admit cei mai mulți pedagogi, după-ce odată e dat textul.

b) Poezia, ce avem să cântăm, eventual prosa, trebuie să o știm de rost, sau cel puțin să o putem ceti corect estetic.

c) După cunoșterea textului, după ce adevă elevii l'știu de rost sau cel puțin ceti corect, învățătorul cântă întregă melodia odată sau de două ori spre a deșteptă atențiunea elevilor. După aceea cântă și elevii după învățător sau dacă acesta știe violină, atunci elevii l'acompaniază după violină. După-ce în total au pruncii idea despre melodie, învățătorul procede la părțile singurătate și le cântă până ce și le însușesc elevii. La deprinderea unei părți a melodiei cântă învățătorul, apoi l'bandă, sau elevi singuratici, și pe urmă toți elevii. În fine se caută întreaga melodie până când elevii de sine vor ști-o cântă.

d) Se nu ne grăbim cu învățarea cântărilor, și ceea ce se propune, se devină proprietatea elevului, se nu se oborescă elevii la cântare, și se nu-i forțăm să strige. Să-i dăm apoi pe elevi a și lua aerul la cântare. La cântare elevii vor stă în picioare. Cântările le vor învăța numai în o voce în anii de întâi și după aceea în două voci.

e) În propunerea unei cântări să se exercite bine elementul melodic, apoi cel ritmic și în fine cel dinamic fără a separă cu totul aceste părți una de alta. La înțonare se cu mare atențiune. Elevilor să se dea în mână o colecțiune din cele mai alese poezii și mai acomodate.

La totă întâmplarea specialiștii noștri, ar fi de dorit a lucra în această direcțiune pentru școală. De dorit ar fi ca pedagogii când es din seminar să aibă un repertoriu anumit de poezii și melodii acomodate pentru școală.

Ioan German.

Varietăți.

* (Himen.) Dl Georgiu Romanul, cleric abs. din diecesa Aradului, Joi în 31 August a. c. v. și-a încredințat de fițorea sa soție pe dșora Emilia Papiu, fiica protopresbiterului nostru Ioan Papiu din Deva. — Felicitările noastre amicale!

* (Dela academia militară.) În academia militară din Viena vor intra în anul acesta mai mulți elevi din case princiale.

* Comitetul central de alegere al cttului Sibiuu va ține în 18 l. c. n. 3 1/2 ore o ședință în sala cea mică a comitatului. La ordinea zilei sunt mai multe raporte de resolut.

* (Pentru cei arși din Arpașul inferior.) Precum se comunică din Făgăraș diariului din loc „Hermannstädt. Ztg.” s'au împărțit celor arși din Arpașul inferior următoarele sume prin comitele suprem al Făgărașului: 800 din casseta privată a Maj. Sale monarhului, 600 fl. dela înaltul regim, 300 din cassa comitatensă, 200 fl. dela deputatul Alecsandru Ullmann, 350 fl. 20 cr. din venitul curat al unei petreceri, 200 fl. dela institutul „Albina”, și 119 fl. 30 cr. dela privați.

* (Procesul Kókán.) În zilele trecute s'a luat în pertractare procesul directorului de cancelarie în ministeriul de comerț Kókán, carele a defraudat 42,000 fl. După mărturisirile lui Kókán, n'a fost numai el mângit, ci și alți funcționari mai înalți ai statului. După scirile ce vin acum din Budapesta, procesul s'a aménat, deore-ce mai e de lipsă să se facă încă o mulțime de investigațiuni.

* („Emke”) Comitetul Kulturegyletului a hotărât să exprime mulțămia Maj. Sale pentru că a fost reprezentat la sfîntirea stégului. În Debrețin și în Mișcolț se vor înființă filiale. În Blaș se va deschide în decursul acestei luni școla ridicată cu suma de 15.000 fl.

* (Restanțe de dare.) Restanța de dare în comitatul Albei-inferioare în cele trei cuartale ale anului curent se urcă după raportul inspectorului de dare preste un milion fl.

* (Maghiarizări de nume.) După statistica prezentată de ministrul de interne asupra maghiarizării, ce s'au făcut în jumătatea primă a. c., numărul familiilor maghiarizate e de 584. Contingentul cel mai mare îl dau jidovii. După religie se împart astfel: 286 jidovi, 212 romano-catolici, 28 evangeliști, 15 reformați și 9 greco-catolici. Nici un greco-oriental!

* (Pentru practicanții în drepturi.) Precum anunță o foie maghiară, ministrul de iusticie a hotărât a îmbunătăți starea materială a practicanților de drept. E cunoscut, că o mulțime de iuristi talentați, dar lipsiți de mijloce materiale, după ce au absolvat cu succes studiile juridice, nu se aplică la cariera judecătorească, din cauza soldului mic de 360 fl., cu care adese-ori nu-și pot acoperi nici cele mai necesari trebuințe. Ministrul a hotărât a li se urcă salariul la 500 fl.

* (Uniforma oficanților de stat.) În consiliul de ministri austriaci s'a prezentat un proiect, conform căruia toți funcționarii statului vor trebui ca în orele de oficiu să poarte un costum anumit, ér în orele libere nu sunt obligați. Diferenții funcționari se vor deosebi prin parole, căruia resort aparțin, și prin steluțe la parole gradul respective pozițiune, ce o ocupă.

* În noptea de 13 și 14 l. c. n., a fost jăfuită cariola postală între Seps S. Georg și Feldióra. Servitoriul de poștă Imre József a fost omorât prin un gloț de revolver în pept și transportat într-o pădure din apropiere. Hoții au luat suma de 800 fl. 55 cr.

Bibliografie.

În editura librăriei Nicolae I. Ciurcu din Brașov a eșit de sub tipariu „Carte de cetire” pentru gimnasia, școle reale, comerciale, pedagogice (normale) și pentru școle de adulți de Ioan Popea, profesor la gimnasiul român gr. or. din Brașov. Tomul I. Edițiunea II. Prețul 1 fl. 20 cr. Edițiunea I a acestei „Carte de cetire” a fost favorabil apreată în mai multe țiare.

„Candela” foie bisericască-literară ce apare în Cernăuți Nr. 9 din 1 Septembrie 1889 are următorul sumariu:

Doctrina romano-occidentală despre satisfacțiune. — Morala testamentului vechiu în periodul iudaistic. — Omiliile sântului Ioan Chrisostom la epistola către romani. — Cuvântare la Schimbarea la față a Domnului nostru Iisus Christos. — Cronică.

Loterie.

Sâmbătă în 14 Septembrie 1889.

Timișoara:	47	8	73	84	56
Viena:	14	18	16	82	40

Bursa de Viena și Pesta.

Din 14 Septembrie 1889.

	Viena	B-pesta
Renta de aur ung. de 6%	—	—
Galbin	5.67	5.65
Napoleon	9.49 1/2	9.49
100 marce nemțesci	58.20	58.30
London (poliță pe de trei luni)	119.65	119.65

Nr. 298

[177] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parohiei vacante de clasa a III-a Câmpuri-Câmpeni-Surduc, protopresbiteratul Iliei, se descrie prin acesta concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român.”

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Folosirea casei, curții și a grădinei parohiale cu supraedificatele economice, precum și a porțiunii canonice, care computeate toate în bani după calculul mediu al celor cinci ani din urmă dau suma de 73 fl.

2. Venitul stolaru dela botezuri, cununii și înmormântări după calculul mediu al celor cinci ani din urmă 150 fl.

3. Dela 170 familii câte o măsură mare (de 30 litrii) de cucuruz sfârmit ori 1 fl. în bani, 170 fl.

4. Venitul dela umblarea cu crucea, dela sărbătorile Pascilor, maslu în Vinerea mare și dela osfeștanii etc., computeate după calculul mediu al celor cinci ani din urmă 47 fl. Suma totală 440 fl.

5. Cătră acestea și folosirea a 4 locuri de cimiterii necomputeate la cele de mai sus.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și așterne cererile lor concursuale instruite conform prescrișelor Statutului organic și ale Regulamentului pentru parohii la subscrisul oficiu protopresbiteral până la termiul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Iliei, în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Ilia, la 18 August, 1889.

Avram Păcurariu,
protopresbiter.

Nr. 265

[178] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan în comuna bisericească gr. or. Feneș, din protopresbiteratul Abrudului, se publică concurs la incuviințarea Venerabilului consistoriu arhidieceșan din 30 August a. c. Nr. 5737 B. 1889 cu termin de 30 zile dela prima publicare.

Acest post este împreunat cu jumătate din venitele parohiale staverite de comitetul și sinodul parochial în sumă de 450 fl.

Doritorii de a ocupa acest post se și subșternă concursule cu documentele recerute până la terminul pus subscrisului oficiu.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Abrudului.

Abrud, 1 Septembrie, 1889.

Romul Furdui,
protopresbiter ca administr.

Nr. 413

[179] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea vacantei parohiei de clasa a III-a din comuna Laz se descrie în sensul inaltului ordin consistorial dela 1 August a. c. Nr. 4356/B. concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

a) dela 137 familii câte 2 ferii — vedre — must à 8 cupe vechi védra, cari computeate în bani fac fl. 213.60.

b) dela acestea familii 130 zile de lucru à 20 cr. fl. 26.—

c) dela umblarea cu crucea în ajutorul bobotezei à 30 cr. de casă fl. 39.—

d) venitele stolare regulate dela botezului pruncilor, dela cununii, îngropăciuni și celelalte, dela altariu și alte funcțiuni usitate a se prestă fl. 121.70

Dau suma de fl. 400.30

Doritorii de a ocupa acesta parochia au a-și așterne suplicile lor înzestrate cu documentele prevădute de legile în vigore subsemnatului oficiu

protopresbiteral în terminul supra statotit; concurenților le stă în voia ea sub dura a terminului în vre-o Duminică ori sărbătoreș se prezenteze la biserică spre a și arătă desteritatea în cele rituale.

Sebeș, în 11 August, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. în conțelegere cu comitetul parochial.

Ioan Tipeiu,
protopresbiter.

Nr. 340

[159] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învățătoresci dela scolare confesionale gr. or. române din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul gr. or. al Avrighului se descrie concurs cu termin până la 16 Septembrie a. c. st. v.

1. Drăguș, două posturi de învățători unul cu salariul anual 200 floreni, cuartir și lemne pentru foc și loc de legumi în grădina școlii; ér altul cu salariul anual de 50 floreni.

2. Sebeșul-superior, postul de învățătoriu cu salariul anual de 250 floreni, cuartir și lemne pentru foc.

3. Porcesti, postul de învățătoriu secundariu cu salariul anual de 200 floreni.

4. Sebeșul inferior, postul de adjunct învățătoresc cu salariul anual de 150 fl.; alesul adjunct învățătoresc este deobligat a ține o strănă în biserică Dumineca și sărbătorea.

5. Porumbacul inferior, postul de învățătoriu cu salariul anual de 150 floreni și cuartir.

Doritorii de a ocupa vre-unul din acestea posturi se și subșternă cererile concursuale instruite conform legilor în vigore la oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrighului în Avrig (posta Avrig, Felek) până la terminul pus, adevă 16 Septembrie a. c. st. v.

Avrig, 18 August, 1889.

În conțelegere cu comitetele parohiale concerninte

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrighului

Ioan Cădea,
protopop.

[160]

2—3

CONCURS.

Devenid vacante stațiunile învățătoresci la scolare din comunele mai jos însemnate se descrie pentru întregirea lor concurs cu termin până la 10 Septembrie 1889 st. v.

1. Laz, cu salariu la an de fl. 130, ce se plătesce în rate lunare de la comună, cortel în edificiul școlii și doi stângini de lemne.

2. Tărtăria, cu leafă de 150 fl. cortel și o sörte de lemne.

3. Pianul de sus, cu salariu anual de 200 fl. din cassa bisericeii, cortel și doi stângini de lemne, se cere însă ca alesul învățătoriu se scie cântă ca în Dumineci și sărbători se cânte la strănă.

4. Pianul de jos, cu lăfă anuală de 200 fl., din repartitie, lăfă se plătesc în quartale decursive și se cere ca alegându l învățătoriu se cânte în Dumineci și sărbători în strănă.

5. Răhău, un post cu salariu de 180 fl., din alodiu, ér alt post cu salariu de 150 fl., dela biserică și cortel, cei ce vor fi aleși învățători aci sunt datori să cânte în Dumineci și sărbători în strănă.

Doritorii, cari vor reflectă la acestea stațiuni învățătoresci, au se și subșternă petițiunile instruite în mod legal subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul sus indicat.

Sebeș, în 18 August, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. în conțelegere cu comitetele parohiale.

I. Tipeiu, protopop.

Nr. 450.

[161] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci din comunele mai jos înșirate, din protopresbiteratul Lupșei, se

escrie concurs cu terminul până în 10/22 Sept. 1889.

1. Ocolișul mare, cu salariul în bani 230 fl., 20 ferd. bucate, 35 chilog. legumă și folosința grădinei școlare de 1000°.

2. Ocolișul mic, cu salariu în bani 130 fl., 10 ferdele bucate, și 25 chilog. legumă.

3. Bedeleu, cu salariul 150 fl. în bani, 15 ferdele bucate și 35 chilog. legumă.

4. Mogoș Valea bărnei, cu salariu în bani 100 fl. și 10 ferdele bucate.

Afară de acestea dela fie care comună primesce diurnele pentru conferințele învățătoresci, cuartir liber și lemnele necesari.

Doritorii de a competi la unul din aceste posturi se și trimită cererile concursuale până la terminul fiesat provădute cu documentele prescise de stat. org. și Normativul școlariu la subsemnatul.

Ofenbaia, în 10 August, 1889.

Ioan Danciu, protopresb.

Nr. 270

[162] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci în comunele bisericesci gr. or. mai jos însemnate din protopresbiteratul Abrudului se publică concurs cu terminul 10 Septembrie 1889 stil. vechiu.

1. In Buninginea, un post de învățătoriu cu salariu de 150 fl., din repartitiune, cuartir și lemne pentru încălțit.

2. In Cărpiniș, un post de învățătoriu cu salariu de 200 fl. v. a. din repartitiune, cuartir și lemne pentru încălțit.

3. In Ciuruleasa, un post de învățătoriu cu salariu de 150 fl. din repartitiune, cuartir și lemne de foc.

4. In Vêrtop, un post de învățătoriu cu salariu de 150 fl. din repartitiune, cuartir și lemne de încălțit.

Doritorii de a ocupa unul din acestea posturi se trimită cererile lor concursuale cu documentele cerute de legile școlare din vigore subscrisului oficiu până la terminul pus.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Abrudului.

Abrud, 14 August, 1889.

Romul Furdui,
protopr. adm.

Sz 2937/889 polg.

[169] 2—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék köz-hirre teszi hogy Turoczy Dénes besenyei lakos által beadott kereset folytán Bord község italmérsi jogának arányosítása megengedhetősége és az aránykulcs megállapítása feletti tárgyalás hátaridejeül **1889 évi Október hó 29-ik** napjának d. e. 9 órája Bord község házához kitűzetik, mikorra az összes érdekeltek, a birt. rend. utasítás 15 §-ra való figyelemzettel azzal idéztetnek meg, hogy a keresetet Bord előljáróságánál, valamint ezen kir. törvényszéknél a hivatalos órák alatt megtekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 évi július hó 6-án tartott üléséből.

Nagy Lajos,
elnök.

Iakab Árpád
jegyző.

Ordinea băilor de érnă

în

institutul de băi a lui Habermann**în Sibiiu**

din 6 Septembrie a. c. până mai departe.

Băii de vană:

Afară de Dumineca în toate zilele dela 6 ore dimineța până la 8 séra.

Dumineca dela 6 ore dimineța până la 4 după améđi.

Observațiune; Tacsă cea de băi este afișată în odaia de cassă (a institutului) spre cunoștința onoratului public. [157] 2—3

Băii de aburi:

Pentru domni: afară de Lunea în toate zilele dela 6 ore dimineța până la 1 după améđi.

Pentru dame: Marția, Mercurea, Joia, și Sâmbăta dela 3 ore după améđi până la 7 séra.

„Petroleum-Sicherheits-Pulver“

Prav de asigurare contra esplosiunii petroleului și a crepărei cilindrului (sticlei) de lampă.

Detaiuri în instrucțiunea de folosire. [177] 2—3

Pentru Sibiiu și întreg comitatul Sibiiului se capetă numai la domnul **R. Gardik**, strada Măcelarilor și **Franz I. Wagner** Strada Cisnădiei.

Wien, im Stadtbezirke Wieden.

Hauptstrasse Nr. 7.

Hôtel „Goldenes Lamm“.

Conform listelor oficiose ale străinilor unul dintre cele mai căutate hoteluri.

Cel mai apropiat hotel de operă și Kärntnerring situat în părțile cele mai frumoșe, mai cercetate, și unde se află tot felul de lucruri mai interesante și mai demne de admirat.

Odaia dela 1 fl. în sus, și apartamente confortabile pentru familii.

Curățenie esemplară. — Preste 100 de odăi pentru străini.

Tarifele odăilor imprimare și afișate la fie-care odaie.

Restaurațiune bună, recunoscută.

Pe drumul stațiunei de sud și centrale a călei ferate de stat.

Trăsuri cu cai și omnibuse în toate direcțiunile Vienei, precum și pentru gară și alte localități în provincie.

J. Kührer,
proprietariu.

[91] 13—14